

Gierzwaluwen boven Amersfoort

Wie had dat ooit gedacht dat er zo'n informatief boekje zou verschijnen over Gierzwaluwen in Amersfoort en vooral over de voorzieningen die voor deze vogels kunnen worden genomen. Daarbij is het boekje instructief geïllustreerd met veel zwartwitfoto's en tekeningen zodat de tekst niet alleen voor architecten, projectontwikkelaars en bouwondernemers duidelijk is, maar ook voor eigenhuisbewoners, werkgroepen en particuliere vogelminnende mensen die deze vogelsoort een goed hart toedragen.

Het boekje is niet alleen goed voor plaatselijk gebruik, maar kan ook dienen als handleiding op andere plaatsen in ons land en België. Door subsidie van de gemeente Amersfoort is dit informatieve werkje kunnen verschijnen. Het toont duidelijk aan hoeveel er in één plaats voor de Gierzwaluwen kan worden gedaan. Want met behulp van dit boekje krijgt men meer begrip voor het probleem en het hoe en waarom. Onwetendheid wordt hiermee bestreden.

Marjo & Fred van der Lelie, Gerard Schuitemaker, Jan Maarten Fiedeldij Dop, Thea Dammen & Marjos Mourmans: Gierzwaluwen boven Amersfoort. 19 bladzijden, vele foto's van Marjo van der Lelie, Gerard Schuitemaker, Hans Schouten en Eip Ham, tekeningen van Ad Cameron en Auke B. Tertuin. Opmaak Marjo en Fred van der Lelie (1999). Uitgave van de Gierzwaluwenwerkgroep Amersfoort, afdeling van de Stichting Gierzwaluwenwerkgroep - Nederland. Nadere inlichtingen verkrijgbaar bij Marjo van der Lelie, P.J. Troelstralaan 44, 3818 KT Amersfoort, (033) 461 36 30. E-mail: cf.vanderlelie@hccnet.nl

Ecologische atlas van de Nederlandse wadvogels

In het voorwoord van dit magistrale boek schrijft Koos van Zomeren dat hij dit 'uit respect voor het toeval' heeft geschreven en hij legt dit nader uit. Het toeval wil óók dat op de dag van de presentatie van dit boek, de landelijke dagbladen openen met dikke, vette koppen als 'Kabinet wil boren naar Waddengas'. Toeval of niet, het is opvallend dat de Waddenzee op die dag in verscheidene belangstellingen stond!

In het boek komen het massale van de trek, het voedselzoeken, de aanpassingen telkens weer naar voren. Men raakt vertrouwd met de vele onderzoeken die er werden gedaan of er nog steeds worden gedaan. Aantrekkelijk zijn de foto's die alle door Jan van de Kam zijn gemaakt. Vooral de kleurenfoto's van de hoognoordelijke broedgebieden en de pulli van talloze soorten die daar broeden, zijn magnifiek. Even aantrekkelijk gekleurd als het mooie boomloze landschap en de fabuleuze schutkleuren. Zoek maar eens de broedende Kanoetstrandloper op de foto op bladzijde 230! Hoeveel tijd hebt u nodig gehad om de vogel te vinden?

De wijze waarop de bijschriften van de foto's zijn aangebracht heeft aan de ene kant iets aantrek-

kelijks, namelijk de onderschriften van de foto's op de bij elkaar tegenoverliggende bladzijden zijn vaak in één verhaaltje samengevat, zodat het als toegevoegde informatie kan worden opgevat. Aan de andere kant is het zoeken naar het onderschrift van een bepaalde foto wel eens hinderlijk.

Het eerste hoofdstuk verschaft ons achtergrondinformatie over het wad: waar liggen de getijdengebieden en hoe groot zijn ze? In hoeverre zijn de omstandigheden waarin de vogels hun voedsel moeten zien te vinden, bepaald door allerlei factoren, zoals getij, klimaat, vegetatie, bodemgesteldheid en het meest belangrijke is het voedselaanbod?

Omdat hun binding aan getijdengebieden op de verscheidene plaatsen van de trekroute heel divers is, is het ook niet mogelijk ondubbelzinnig vast te stellen welke vogelsoorten tot de wadvogels behoren. Een veertigtal soorten wordt in hoofdstuk 2 aan de lezer voorgesteld en geeft in elk geval een goede indruk van de variatie aan vogels die in het getijdengebied aangetroffen kan worden.

In de daaropvolgende drie hoofdstukken worden achtereenvolgens de belangrijkste thema's behandeld die het leven van wadvogels beheersen, zoals trek, voedsel en voortplanting. Verscheidene soorten komen in klein aantal of heel plaatselijk voor, enkele andere soorten lijken de getijdengebieden volledig te beheersen zoals Scholteksters, Bonte Strandlopers, Kanoetstrandlopers, Rosse Grutto's, Tureluurs en Wolpen die altijd in groten getale aanwezig zijn. Bij veel van het baanbrekende onderzoek dat de laatste jaren is gedaan, zijn juist deze beschikbare soorten 'behelpzaam' geweest. In hoofdstukken 3, 4 en 5, die alle ingaan op de vraag hoe de vogels in dit hoogst dynamische milieu kunnen overleven, spelen deze soorten dan ook een hoofdrol.

Dat is ook het geval in het afsluitende hoofdstuk 6, dat gaat over de aantallen wadvogels en de factoren die daar invloed op hebben. Hier wordt vooral nagegaan hoe kan worden zeker gesteld dat de grote aantallen die nu in de Nederlandse, Duitse en Deense wadgebieden broeden en doortrekken, daar ook in de toekomst een verblijf kunnen vinden. Want de toekomst van dit uitzonderlijke natuurgebied ligt volledig in onze handen. Het is een prachtig en zeer informatief boek dat ons over de huidige stand van zaken volledig inlicht.

In een zestal kaders worden enkele zaken nader belicht. Het aantal figuren en tabellen is groot hetgeen nu eenmaal ons computertijdperk met zich meebrengt. Maar de prachtige foto's van Jan van de Kam, die ook de 'reislust' van de vogels goed weergeeft, zijn daar tegenover een mooi tegenwicht. Van een enkele soort hadden wij wat meer spectaculaire opnamen verwacht. Maar het is een hele opgave voor één vogelfotograaf een heel boek als dit te illustreren en daar-

bij telkens de superieure kwaliteit te handhaven. Hier en daar zijn in het boek, maar hoe kan het ook anders, onjuistheden geslopen zoals op bladzijde 32 (getijdgebieden), 70 (Latijnse naam bij kaartje Lepelaar), 85 (namen van steltlopers en meeuwen).

Dit opzienbarende boek zal de komende feestdagen bij velen zijn weg wel vinden.

Jan van de Kam, Bruno Ens, Theunis Piersma & Leo Zwarts: Ecologische atlas van de Nederlandse wadvogels. 368 bladzijden, bijna 300 kleurenfoto's, 10 tabellen, 137 figuren (1999). ISBN 90-6097-509-X. Uitg. Schuyt & Co, Postbus 563, 2003 RN Haarlem, (023) 532 54 40. Prijs f 98,50.

Gezondheidszorg voor Roofvogels

Dit werk wil een handleiding zijn ten behoeve van de revalidatie van wilde stootvogels. Het verschaft enkele inzichten om met een betere basis-kennis de gezondheid van de stootvogels te evalueren. In de hoofdstukken één tot en met vier wordt ingegaan op de routine-observaties (voorafgaande vraagstellingen, observatie in en rond de huisvesting, observatie van de vogel, de voeding en de protozoaire aandoeningen). Daarna worden de diergeneeskundige aspecten uitvoerig behandeld van tal van ziekten die bij stootvogels kunnen voorkomen (zoals bacteriële aandoeningen, virale aandoeningen, schimmelaandoeningen, wormaandoeningen, ectoparasitaire aandoeningen door Arthropoden, vergiftigingen en 'bumblefoot').

Het boek behandelt verder de verzorging en de nazorg van een zieke vogel en het terugzetten in de vrije natuur. De index geeft een uitgebreide lijst van verklaringen van 'moeilijke' woorden.

Dat de schrijver veelal zijn gegevens via de valkerij heeft verkregen is niet opmerkelijk. De valkerij heeft veel informatie bij de verzorging van stootvogels bijeengebracht en de meeste ervaring op dit gebied opgedaan. Drs. Gerritjan van Nie heeft de auteur veelvuldig bijgestaan en door hem is ook het voorwoord in het boek geschreven.

Veterinaire diagnostiek, narcose, chirurgie en al of niet medicinale therapie hebben de laatste halve eeuw een stormachtige evolutie doorgemaakt, schrijft Van Nie. Toch is genezing in een deel der gevallen nog steeds onmogelijk, terwijl veel vogels bovendien verloren gaan door niet-veterinaire oorzaken. Het monnikenwerk van de auteur heeft geresulteerd in het boek waarbij het in de eerste plaats gaat om een goede gezondheid van de stootvogels die hem zo erg ná aan het hart liggen.

Het is een bundeling van praktische informatie die een snelle en adequate diagnose moet toelaten om eventuele gebreken vast te stellen en de behandeling door de dierenarts te begunstigen. Bovendien is het boek een interessant werk voor niet alleen vogelasiëts, maar ook voor bibliofielen, omdat het boek in eigen beheer is uitgegeven en er niet meer dan tweehonderd exemplaren van zijn gedrukt, waarbij er niet meer dan honderd exemplaren worden bijgedrukt als de belangstelling voor het boek groter mocht zijn dan is verwacht.

Carlo Hermans: Gezondheidszorg voor Roofvogels. 199 bladzijden, 24 kleurenillustraties van Jansen Research Foundation en tekeningen van H. Willekens, index met verklarende woordenlijst en literatuurlijst. Uitgave ter gelegenheid van de Belgische Vereniging der Vlaamse Valkeniers & Havikeniers (BVVH) 1974-1999. ISBN 90-9012815-8.

U kunt het boek bestellen bij de auteur Carlo Hermans, Bergen 15, B-2370 Arendonk, België door f 94,- over te maken op girorekening 8 178 991 of bankrekeningnummer 54.08.21.659 ABN-AMRO Bank.

In België kan het boek worden besteld door overmaking van Bfr. 1495 op postrekening 000-1553055-85.

Zilvermeeuwen uit de duinen van Schouwen

In eigen beheer verscheen een zeer verzorgde uitgave over de Zilvermeeuwen op Schouwen. Het behandelt de verspreiding, sterfte en broedbiologie.

Het in dit boek beschreven onderzoek naar Zilvermeeuwen van Schouwen vond plaats onder auspiciën van het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) te Wageningen (thans een onderdeel van Alterra) in het kader van het 'Populatie-onderzoek aan meeuwen: effecten van intra- en interspecifieke concurrentie op de stand' waarvan dr. A.L. Spaans de projectleider is.

In de Meeuwenduinen op Schouwen bevindt zich een grote gemengde kolonie van Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen. Zij kregen om elke poot een grote kleuring met een inscriptie, waardoor ze individueel konden worden herkend. Het ringen vormde een onderdeel van een grootschalig project, waarin alle grote kolonies van Nederland participeerden.

In het broedseizoen 1991-1994 is door de auteur onderzoek verricht aan Schouwense Zilvermeeuwen.

Het onderzoek richtte zich op een drietal thema's.

1. Waar vestigen op Schouwen geboren Zilvermeeuwen zich in later jaren als broedvogel en op welke leeftijd komen zij voor het eerst tot broeden?
2. Waar halen Schouwense broedvogels tijdens het broedseizoen (april-juli) hun voedsel vandaan en welke afstanden worden daarbij afgelegd?
3. Hoe zit het met de broedbiologie van Schouwense Zilvermeeuwen?

Het was tevens de bedoeling om de onderzoeksresultaten, waar mogelijk, te relateren aan gegevens over leeftijd, geslacht, geboortjaar en overwinteringsgebied.

Het onderzoek naar vestigingspunten richtte zich primair op de Meeuwenduinen (de geboortekolonie). Daarnaast werden de kolonies van de Oosterscheldekring (Foggeplaat en Neeltje Jans) en het Sloegebied systematisch in het onderzoek betrokken. In enkele andere Zeeuwse kolonies werd incidenteel onderzoek verricht.

Het onderzoek naar de ligging van de foerageergebieden zou zich aanvankelijk richten op een reeks potentiële locaties binnen een straal van vijftig kilometer rondom de Meeuwenduinen. Het onderzoek heeft zich in de praktijk vrijwel volle-

dig toegespitst op het gebruik dat de Schouwense Zilvermeeuwen tijdens het broedseizoen maakten van vuilstortplaatsen.

Het onderzoek naar de broedbiologie vond plaats door de gemarkeerde territoria regelmatig en bij voorkeur op een vast tijdstip te bezoeken, waarbij dan gegevens werden verzameld over nest, eieren en jongen.

De resultaten van het eigenlijke onderzoek worden besproken in hoofdstukken 6 (vestigingspatroon), 7 (foerageergebieden) en 8 (broedbiologie). In de hoofdstukken daarvoor wordt dieper ingegaan op de gevolgde methode van onderzoek, wordt de kolonie in de Meeuwenduinen wat nader belicht, met name de aantalsontwikkeling van Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuw, de sterfte en overleving onder de Schouwense Zilvermeeuwen met een kleuring en over de verspreiding van deze vogels buiten het broedseizoen.

Bij het hoofdstuk over het vestigingspatroon zijn een aantal interessante onderzoeksresultaten verkregen. De drie bijlagen behandelen de ringgegevens van Schouwen in de jaren 1988-1998 van Zilvermeeuwen die met gekleurde ringen zijn gemerkt, de basisgegevens van het veldonderzoek in de jaren 1991-1994 en de eimaten van drielegsels in de jaren 1992-1994.

Een goed verzorgde uitgave die vooral voor geïnteresseerden in Zilvermeeuwen van bijzondere waarde is.

H.J.P. Vercruyssen: Zilvermeeuwen uit de duinen van Schouwen. Verspreiding, sterfte en broedbiologie. 271 bladzijden, 3 bijlagen, 51 tabellen, 6 figuren (1999). Eigen uitgave, Tilburg. ISBN 90-9013167-1.

Het boek kan worden besteld door f 37,50 + f 7,50 (verzendkosten) = f 45,- over te maken op girorekening 1 505 157 ten name van H.J.P. Vercruyssen, Girostraat 38, 5038 DN Tilburg, (013) 544 42 93, onder vermelding van 'Schouwen' met opgave naar welk adres het boek moet worden verzonden. Het boek is ook verkrijgbaar bij enkele boekhandels in de provincie Zeeland.

Diersporengids

Voor de echte zwervers in de natuur is de vijfde, geheel herziene, druk van de Diersporengids een goede hulp om allerlei achtergebleven sporen te herkennen en te weten te komen door welke dieren deze zijn achtergelaten. Men komt daarmee soms tot onverwachte ontdekkingen. Sporen, uitwerpselen, tandafdrukken of resten van overgebleven voedsel kunnen op de aanwezigheid wijzen van dieren die men daar niet zou hebben verwacht.

De nieuwe druk van deze veel verkochte Diersporengids brengt ons op het spoor van allerlei zoogdieren en vogels en wel op een aantrekkelijke wijze met veel kleurenfoto's en tekeningen. Ook aan vogelveren zijn enkele bladzijden besteed, maar daarover bestaan ook zeer uitgebreide handboeken.

Het is een aantrekkelijke, voor jong en oud bestemde gids, die vooral voor wandelaars van groot nut kan zijn.

Preben Bang & Preben Dahlström: Tirion Diersporengids. 264 bladzijden, honderden kleurenfoto's en tekeningen (1999). Vertaling dr. A. van Wijngaarden, redac-

tie en opmaak Ger Meesters. Originele titel 'Dyrespor'. Uitg. B.V. Uitgeversmaatschappij Tirion, Postbus 309, 3740 AH Baarn, (035) 548 66 01. ISBN 905210222-8. Prijs f 65,-.

Pocketuitgave van Jonsson's 'Vogels van Europa'

Wat een grote organisatie zoals de Vereniging Natuurmonumenten met haast een miljoen leden zich kan veroorloven kan worden opgemaakt door het uitgeven van een pocketuitgave van Jonsson's vogelgids. De tekst van de gids is behalve acht extra bladzijden van de inleiding (met onder meer veertien beschrijvingen van Nederlandse natuurgebieden) identiek aan de originele uitgave die voor f 65,- wordt verkocht. De pocketuitgave heeft een andere omslag, een slappe kaft en losse plastic omslag. Dat maakt het gewicht iets lichter en is soepeler en daardoor gemakkelijker op reis of bij een dagtocht mee te dragen. De nummering van de bladzijden is hetzelfde gebleven hetgeen het onderling verwijzen naar een bepaalde beschrijving vergemakkelijkt. Bij de Nijlgans staat vermeld dat deze niet is afgebeeld, maar op de derde, ongenummerde bladzijde van het voorwoord heeft men het, ondanks dat, voor elkaar gekregen een foto van een Nijlgans met jongen af te drukken. Dus tóch een afbeelding.

De uitgave van deze pocketuitgave wekt de indruk dat de Vereniging Natuurmonumenten zich nadrukkelijk met vogels bezighoudt maar zover ons bekend heeft de vereniging geen beroepsornithologen in dienst die de vereniging bij algemene ornithologische zaken kan adviseren. Dat wil niet zeggen dat er heel wat vogelkenners in dienst zijn als opzichter, boswachter en in andere functies.

Ofschoon Jonsson's gids één der beste vogelgidsen is die momenteel wordt aangeboden, zijn er enkele gidsen die daarmee kunnen wedijveren. Een bespreking van de gids treft u aan in het Vogeljaar 42 (3): 141 (1994).

Lars Jonsson: Complete gids Vogels van Nederland, Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. 560 bladzijden (1993). Bewerking en vertaling Arnoud B. van den Berg & Ger Meesters met medewerking van Peter Barthei. ISBN 90-70099-37-3. Prijs f 54,50. Vereniging Natuurmonumenten, Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland. Prijs f 54,50. Ledenprijs voor leden f 44,50. Het boek kan worden besteld bij de Vereniging Natuurmonumenten, Verzendhuis Postordering, Antwoordnummer 11006, 3430 ZJ Nieuwegein. Bij ontvangst is een acceptgiro ingesloten en men betaalt f 6,50 extra als bijdrage aan de administratie- en verzendkosten. Ook verkrijgbaar bij 6 bezoekerscentra en bij 'Nature & discoveries-winkels' in Amsterdam (Kalvertoren) en Utrecht (Hoog-Catharijne).

Towards the Sea

De liefhebber van in het veld gemaakte schetsen en aquarellen waarin vogels, het licht en de weersomstandigheden op onze breedte een belangrijke rol spelen, zal met Robert Greenhalf's 'Towards the Sea' aangename uren beleven. Greenhalf (geboren 1950) woont aan de rand van de Romney-moerassen in Zuidoost-Engeland. Hij behoort tot Englands meest vooraanstaande

natuurschilders, zodat Nicholas Hammond Greenhalf opnam in zijn in 1986 verschenen galerij 'Twentieth Century Wildlife Artists'. De schilder nam deel aan de 'Artists for Nature' expedities naar Polen (1992), Extremadura (1994) en Wexford in Ierland in 1995. Greenhalf is van mening dat hij zijn buiten opgedane emoties het beste kan vastleggen met waterverf. 'Towards the Sea' laat dat zien. Ondergebracht in hoofdstukken met veelzeggende titels als 'Passing strangers', 'Time and tide' en 'Of things to come' (impressies uit het vroege voorjaar) toont de schilder ons een reeks tekeningen en aquarellen, die vogels en landschappen zodanig tot leven brengen, dat bij iedere vogelaar herinneringen aan in het veld doorgebrachte uren naar boven zullen komen. De op 6 maart 1995 bij noordwestenwind gemaakte schets van de Romney-moerassen is met het licht, tint water, kleur overjarig riet en een voor een passerende Sperwer zwenkende troep Kieviten zo verbluffend begin maart, dat ik er steeds opnieuw naar moest kijken. Genoten heb ik ook van de schetsen van Roeken (bladzijden 16-17), de Gierzwaluwen van bladzijde 53 en van de aquarellen behorend bij het hoofdstuk 'Wild swans and marsh skies'. Een fijn boek.

GLO.

Robert Greenhalf: Towards the Sea. Tekeningen, waterverfschetsen en schilderijen van Romney Marsh, langs de kust van Norfolk en op Bardsey Island, Wales. Formaat 28 x 23 cm. 128 bladzijden (1999). Uitgeverij Pica Press, The Banks, Mountfield, Nr. Roberstbridge, East Sussex TN32 5JY, Engeland. ISBN 1-873403-89-5. Prijs £ 45.00.

Fennoscandian Lesser White-fronted Goose conservation project Annual report 1998

De mysterieuze achteruitgang van de Dwerggans die afgelopen decennia houdt een groenende kring anserofielen bezig, zowel in de (oorspronkelijke) broedgebieden, langs de trekroutes als in de (voormalige) winterkwartieren. Dat geldt ook voor Nederland, dat een sleutelpositie inneemt bij de opzet van het Zweedse dwerggansproject. Ondanks het verschil in opzet van de dwerggansprogramma's waarmee de Fennoscandinavische naties in de weer zijn, komen de resultaten in een gezamenlijk rapport, uitgegeven onder auspiciën van het World Wildlife Fund Finland en de Norsk Ornitologisch Forening. Degeen die is geboeid door Dwergganzen en interesse heeft in wat Noren, Finnen, Russen en deskundigen uit Kazachstan het hele jaar ploeteren om meer te weten te komen over broeden, trek en overwinteren van de soort, mag het jaarverslag over 1998 niet missen. Er zijn hoofdstukken met onderzoekresultaten uit Bulgarije, Rusland, Estland, Taimyr en Kazachstan, waarbij overigens ook de algemene ornithologie aandacht krijgt. Zo is er een stimulerende bijdrage over een door Russen en Finnen in oktober 1998 ondernomen ganzenexpeditie naar Noordwest-Kazachstan, die in totaal 293.000 ganzen opleverde, waaronder 7300-12.400 Dwergganzen en 63.200-65.400(!) Roodhalsganzen.

Er staat een schitterende vluchtfoto bij van een gemengd gezelschapje Kolganzen, Dwergganzen en Roodhalsganzen. Deze expeditie leverde onder andere ook Kroeskoppellikanen, 75 Zeearenden, vijf Keizerarenden en een Morinelplevier op. De wereldpopulatie Dwergganzen bedraagt thans niet meer dan 25.000-30.000 vogels. Fennoscandiavië herbergt op dit moment niet meer dan 30-50 broedparen, waarbij Finland in 1996-1998 geen enkel bevestigd broedgeval voortbracht. Wél was in 1998 een succesvol broedgeval in Zuid-Noorwegen.

GLO.

Petteri Tolvanen, Ingar Jostein Oien & Kalle Ruokolainen: Fennoscandian Lesser White-fronted Goose conservation project Annual report 1998. 73 bladzijden. Veel zwartwitfoto's, kaarten, figuren en tabellen (1999). NOF Rapportserie Nr. 1-1999. ISBN 82-7852-029-1. Uitgegeven door de Norsk Ornitologisch Forening (NOF), Seminarplassen 5, N-7540 Klæbu, Noorwegen. Tel. +47-72 83 11 66, fax +47-72 83 12 55. <http://www.uio.no/csteel/nof>. Prijs US\$ 10,-, inclusief porto.

Where to watch birds in Switzerland

Er valt te voorzien dat binnen afzienbare tijd iedere natie zijn 'Where to watch birds in...' zal bezitten. Waarna, in navolging van Engeland, ongetwijfeld provinciale of streekgidsen zullen volgen. Voor degeen die uit is op grote aantallen vogels met het liefst veel nieuwe soorten, zal Zwitserland wellicht niet een vanzelfsprekende eerste keus zijn. Maar voor een vogelaar die de zinnen heeft gezet op een sportieve wandelvakantie in de bergen, met kans op naar Nederlandse begrippen een reeks bijzondere vogelsoorten, is Zwitserland ideaal. De natie neemt qua natuurbescherming in Europa een vooraanstaande positie in, zodat men er terecht trots is op een aantal gebieden die goede bescherming genieten. De hier besproken gids beschrijft 45 belangrijke vogelgebieden. Per terrein vinden wij aanbevolen routes, uitkijkpunten, soms tips waar en hoe de begeerde soorten in het gebied zijn te vinden, adviezen voor accommodatie, de beste tijd van het jaar voor een bezoek en nog veel meer, waaronder natuurlijk de soorten waarnaar kan worden uitgezien. En dat zijn er heel wat, want in Zwitserland kan de vogelaar terecht voor ornithologische delicatessen als Lammergier (projectvogels), Hazelhoen, Auerhoen, Morinelplevier (onregelmatige broedvogel), Dwerguil, Drieteenspecht, Alpenheggenmus, Rotskruiper en nog een rijtje soorten die wij hier aan de Noordzee zelden of nooit zullen aantreffen. Deze gids werd geschreven door drie Zwitserse vogelaars en vormt een onmisbare steun voor iedereen die het land op zijn vogels gaat onderzoeken.

GLO.

Marco Sacchi, Peter Rüegg & Jacques Laesser: Where to watch birds in Switzerland. 192 bladzijden. Met foto's, plattegronden en pentekeningen (1999). Uitgave gesteund door de Schweizer Vogelschutz SVS-BirdLife Switzerland. Uitgever Christopher Helm, A & C Black, 35 Bedford Row, Londen WC1R 4JH, Groot-Brittannië. ISBN 0-7136-5183-0. Prijs £ 14.99.